

Spółeczny monitoring procesu stanowienia prawa

Działania mające na celu zapobieganie

wywieraniu nieformalnych wpływów w trakcie procesu legislacyjnego

Główna praca legislacyjna na poziomie sejmowym odbywa się w komisjach i podkomisjach. W pracach komisji poza parlamentarzystami mogą uczestniczyć przedstawiciele organizacji zawodowych i społecznych, eksperci komisji, pracownicy biur klubów poselskich, zawodowi lobbysci oraz dziennikarze i zaproszeni goście. W pracach podkomisji mogą uczestniczyć wszystkie te osoby z wyjątkiem zawodowych lobbystów. Jednakże zawodowi lobbysci niezwykle rzadko pojawiają się na posiedzeniach komisji. Nie ma otwartej, jawnej gry interesów. Podczas dwu i półrocznej obserwacji procesu tworzenia 15 ustaw ani razu nie natknęliśmy się na oficjalnie zgłoszonego zawodowego lobbystę.

Mimo to, lub może właśnie, dlatego podczas prac w komisjach i podkomisjach ścierają się interesy różnych grup wpływu. Bardzo często osoby reprezentujące interesy cząstkowe (są to bardzo często reprezentanci grup stowarzyszających producentów różnych towarów, lub stowarzyszenia zawodowe) występują w roli gości, a nawet ekspertów. Choć to, czy gościom zostanie udzielony głos zależy od prowadzącego obrady, zwyczajowo, zwłaszcza na podkomisjach, głos zabierają wszyscy obecni na posiedzeniu. Bywa, że faktyczni lobbysci niemal dyktują treść konkretnych zapisów. Obrady podkomisji nie są protokołowane.

Uważamy, że obecna praktyka sejmowa nie tylko nie jest w pełni przejrzysta, ale prowadzi też do nierównego traktowania podmiotów zainteresowanych wpływaniem na kształt tworzonego prawa. Podmioty chcące wziąć udział w wysłuchaniu publicznym muszą zadeklarować na piśmie w czyim interesie działają i o zmianę jakich zapisów będą wnosić, podczas gdy tzw. goście mający pełen dostęp do posłów podczas posiedzeń podkomisji, w praktyce nie muszą ujawniać niczego poza nazwiskiem.

18 czerwca zaproponowaliśmy szefom pięciu „strategicznych” dla realizacji naszego projektu komisji sejmowych rozwiązanie polegające na przyjęciu zasady, że osoby chcące brać udział w pracy Komisji na prawach tzw. gościa (Regulamin Sejmu RP art. 154 ust 3) będą proszone o dołączenie do zgłoszenia chęci uczestnictwa - wypełnionego, dostępnego na http://www.sejm.gov.pl/lobbing/lobbing_formularz.pdf „Formularza zgłoszenia zainteresowania pracami nad projektem ustawy” (Regulamin Sejmu RP art. 70c ust 3).

Działanie takie służyć będzie zdefiniowaniu najbardziej aktywnych grup nacisku i ujawnieniu faktu, że są to przedstawiciele konkretnej grupy interesu i że tak właśnie należy ich traktować, a nie jak niereprezentujących niczyich interesów gości, czy bezstronnych ekspertów.

Spotkaliśmy się przewodniczącymi Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka (3 lipca), Komisji Gospodarki (23 lipca), Komisji Ustawodawczej (4 sierpnia), Komisji Finansów Publicznych (3 września) i Komisji Zdrowia (13 sierpnia).

- ◆ Naszą propozycję zaakceptowali całkowicie i obiecali wprowadzić w życie przewodniczący Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka poseł Ryszard Kalisz oraz poseł Zbigniew Chlebowski przewodniczący Komisji Finansów Publicznych.
- ◆ Przewodniczący Komisji Ustawodawczej Wojciech Szarama zgodził się z naszą oceną sytuacji i wyraził osobistą zgodę na zaproponowany przez nas tryb postępowania. Zdecydował jednak, że chce uzyskać zgodę prezydium Komisji. 22 września wysłano list z pytaniem jaka jest decyzja prezydium Komisji Ustawodawczej.
- ◆ Przewodniczący Komisji Zdrowia Bolesław Piecha pomysł uznał za ciekawy. Stwierdził jednak, że zanim wprowadzi go w życie musi sprawdzić czy nie ma przeszkód formalnych. Zaproponował też, żeby zasięgnąć opinii Komisji Regulaminowej i zaproponować Marszałkowi Sejmu zmiany w regulaminie. 22 września wysłano list z pytaniem jaki jest wynik sprawdzania czy istnieją przeszkody formalne do wprowadzenia zaproponowanego przez nas rozwiązania.
- ◆ Przewodniczący Komisji Gospodarki Wojciech Jasiński wyraził zainteresowanie naszą propozycją. Jednakże w liście z 19 sierpnia poinformował o tym, że choć nasz pomysł może „skutecznie przyczynić się do uczynienia procesu stanowienia prawa bardziej przejrzystym”, to ze względu na brak umocowania prawnego nie może wprowadzić go w życie. Ponadto „zwrócił się do Marszałka Sejmu o zajęcie w tej sprawie stanowiska”.

14 sierpnia wysłano list do posła Jerzego Budnika przewodniczącego Komisji Regulaminowej z prośbą o spotkanie i wyrażenie opinii na temat naszej propozycji. Niestety w ostatnim momencie odwołano spotkanie, do którego miało dojść 18 września. Odbędzie się ono prawdopodobnie w pierwszych dniach października.

Apelujemy do dziennikarzy, aby sprawdzali czy ci przewodniczący komisji, którzy zadeklarowali, że wprowadzą zwyczaj proszenia osób biorących udział w pracach komisji na prawach tzw. gościa o dołączenie do zgłoszenia chęci uczestnictwa wypełnionego formularza „Zgłoszenia zainteresowania pracami nad projektem ustawy”- wywiązują się ze złożonego zobowiązania. Pytali Marszałka Sejmu oraz szefów pozostałych komisji o ich stosunek do zaproponowanego przez nas rozwiązania.

W roku 2008 projekt jest współ-finansowany z pieniędzy [Unii Europejskiej](#)

w ramach programu Środki Przejściowe 2005.